

Тернопільський ліцей
№ 21-спеціалізована
мистецька школі імені
Ігоря Герети

учитель української мови та
літератури

Яшкін Руслана Михайлівна

АНОНС

На уроці ви помандруєте
такими станціями:

«Ребус»

«Лінгвістична майстерня»

«Мовні шаради»

«Відшукай
ключ»

«Жартівливий
мішечок»

«Цікаві букви
та хитрі звуки»

«Яблучка у
кошик»

«Гарячі
загадки для
кмітливих»

«Скульптура»

«Художня
майстерня»

«Плутанина»

Приклади Долоньку

зарядись
позитивом!

Квиток на мовний потяг

Тернопільський ліцей №21 –
спеціалізована мистецька школа імені
Ігоря Герети

Узагальнення вивченого з розділу
“Фонетика. Графіка. Орфоенія.
Орфографія.”

(Звуки мови й мовлення. Позначення звуків
мовлення на письмі. Склад. Наголос.)

Дата	Час відправлення	Час прибуття	Кабінет	Клас	Вчитель
24.11.2022	13:50	14:35	314	5-В	Яшиїн Р.М

Мета : узагальнити та систематизувати знання з вивченої теми; вдосконалювати вміння учнів робити звуковий аналіз слів, збагачувати словниковий запас п'ятикласників; показати школярам красу та багатство української мови, викликати бажання вивчати рідну мову, здобувати знання, милуватися її красою; розвивати мовлення учнів, їхні творчі здібності; виховувати любов до рідного слова, рідної землі, свого народу; корекційно-розвиткова робота з дитиною з особливими освітніми потребами: розвиток зорового та слухового сприйняття, мовлення, формування навичок комунікативної діяльності і творчості, розвиток самостійності.

Тип уроку : узагальнення і систематизація знань, умінь, навичок

Вид уроку : урок-подорож

Мнемонічні фрази

СОНОРНІ приголосні звуки

МіНеРаЛоВий

**БУДЕ ГОЖЕ ГЕДЗЮ
У ДЖАЗІ**

**ЦАП ХОЧЕ
ФІСТАШКУ**

Глухі приголосні звуки

ПиТи ХоЧеШ ?

Це СіК «Фі»

МАВПА БУФ

М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ
ЗВУКИ

**ДЕ ТИ З'ЇСИ ЦІ ЛИНІ, РИДЗЮ?
+ Й!!!**

Знайдіть літери на малюнку

Запрошення

Всіх поціновувачів рідного слова,
ЗНАК М'ЯКШЕННЯ запрошує
на мовну вечірку, яка
відбудеться 1 лютого 2023 року
о 13.55 (2 урок) в кабінеті 120

Оголошення!

Апостроф

«Дискотека
з апострофом»

Дрес-код: знання правил та веселий настрій

«Лінгвістична майстерня»

Складіть кілька речень, де усі слова будуть починатись
з літери «Д»

«Мовні шаради»

(конкурс капітанів)

Назвати слово за характеристикою звуків і
особливостями їхньої вимови.

«Скульптура»

Зробити фігуру букви за
допомогою власного тіла

«Художня майстерня»

Оживити букву

«Жартівливий мішечок»

Гравці по черзі витягують з мішечка жартівливі
запитання на кмітливість і відповідають на них.

«Гарячі загадки для кмітливих»

Лексика

1. Антисирикс

«Очисти» текст від суржиків, замінивши слова українськими відповідниками.
 А) Сміх – одна з самих важких складових частин нашого повсякденного життя. Кожен юмористичний журнал читає своїм долом, напоминая, що сміх – це здрядь лікарство.
 Б) Так, безцудово, сміх нас не робить здоровіше, не розвиває мислі і не укріплює серце і легені. Проте він об'єднує людей, а тому побочні **позитивні** ефекти сміху – це лише **слідства** цієї його головної функції.
 В) А про те, що сміх допомагає **визбавитися** від стресу, й говорити не приходить – усі знають, що сміх до сліз, до **сміху**, златен розігнати любі тучі на душевному горизонті.

2. Ідентифікація слова

Вибрати один із запропонованих варіантів слова

- Борща** – каструля, ложка, фарш, спідниця, стрічка.
- Тайстра** – сорочка, капелюх, горба, глечик, миска.
- Ратай – ворожбит, хлібороб, гончар, пастух, солдат.
- Народовладдя – аристократія, партократія, демократія.
- Департамент – розподіл, відділ, розділ, установа, споруда.
- Консенсус – підтримка, перемога, згода, вигода, довіра.
- Егоцентричний – той, що думає тільки про себе; той, що прагне перебувати в центрі загальної уваги; той, що викликає осуд оточення.

3. Камінь спотикання

З'ясуйте значення виділених слів

- Червоні сніжки були обшиті золотом та обізнані перлами.
- Бог послав тебе такий талант, а ти ще й **комизився**.
- Здається, в історії України немає **аналога** такої родини.
- Якщо вже говорити про мовну **дискримінацію**, то вона – хоч як це прикро! – стосується української мови.

4. Латки

Заповніть пропуски в прикметах та прислів'ях словами.

- Розумна та дурнаві дісталася.
- Не відає, що зник **дедець**.
- За дурною головою і нема спокою.
- Рівнялася до кося, от тільки шерсть не така.
- Силуваним не наїздишся.
- Дай волю, то заведе в неволю.

6. Скульптор словосполучень

Розкрити дужки і побудувати словосполучення

- Завдавати (біль, клопіт, прикромці, образа, удар)
Докорати (брат, син, учні, людина, влада)
- Захворіти (грип, пневмонія, ангіна, дифтерія)
Скуштувати (страва, вода, хліб, борщ, обід)

7. Поліглот

Перекладіть українською мовою наведені слова, доберіть до них синоніми.

Think
Look
Live
Talk

8. Лови помилку

Знайдіть помилки (неправильну інформацію) в тексті і усуньте їх. Запишіть вірно.

Дієслово – самостійна частина мови, що виражає ознаку предмета і відповідає на питання *що робити?* Форми дієслова :особові дієслова (пишучи, відкладаючи), дієприкметник (прочитаний, вишита), інфінітив чи неозначена форма дієслова (читати, думати), безособові дієслова (дощить, світало), дієприкметник (прийшовши, пишучи). Неозначена форма є початковою формою дієслова й відповідає на питання *що робити? що зробити?* Неозначена форма немає закінчення .

5. Паралелі

До запропонованих хрипятих висловіть дібрати чим найбільшу кількість українських прикметок і прислів'їв, що можуть вважатися їхніми синонімічними відповідниками.

- Багато галуся дуримо
- На бродечку з голубими берегами
- Кидати бісер перед свинями

6. Головоломка

Помікніть місцями стовпчики літер так, щоб вийшло прислів'я.

Я	Б	М	М	М	Б	М	Б
З	У	У	Е	Л	У	Е	Г
И	Л	К	Л	И	Д	Л	Д
К	Е	А	Е	Н	Е	Е	А

7. Поле чудес

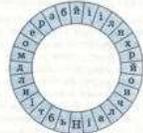
Деякі літери уже відкрито, решта – за вами. Швидше думайте, а то зима настане.

В _ _ а к р а _ _ а к і _ а м _ а _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ а м _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ а м _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

8. Бублик

У коло вписане прислів'я. Щоб його прочитати, потрібно відшукати літеру, з якої воно починається.

Підказка. Читати потрібно проти годинникової стрілки, щоразу пропускаючи одну букву, необхідно також пропустити букву, з якої починалося прислів'я, під час другого кола читання.

Прикметник

Перевірю себе

Чи вірно записані всі прикметники? Запиши всі слова правильно.

- Осіній, низький, річний, кінний, сльозний, пташиний, оздязк, вигадливий, не дбайли, одоз'яний, не високий, бдливий
- Червоногрудий, історико-філологічний, жовтогарбний, синюватий, пілванно-сірий, сіро-красний, асно-водий, бакжкопий, п'яти-річний, зелено-сірий, режовоюний, біло-сірий.

Орфоенічний бар'єр

Поставляй наголос у наведених прикметниках.

- Нудний, легкий, товстий, перекидний, твердий, болотистий, вузький, клопітний.
- Кужоний, маленький, неманюний, мускулстий, маришвий, низький, рекстровий, різкий.

Енітет

Доберіть енітети до слів

- Стиль
- Слово
- Пісня
- Мова

Ідентифікація слова

Вибрати один із запропонованих варіантів значення слова.

- Приводний – колективний, масовий, офіційний, демократичний, публічний.
- Вербальний – безслівний, словниковий, словесний, словотвірний.
- Толерантний – добрий, самостійний у судженнях, терпимий у ставленні до інших, волеюбний.
- Амбіційний – поглибний, одноклпий, гонорирований, незалежний.

Вкращення

Повириши поданий текст прикметниками.
 Дримав у тині сад. Яблуні вазко висиди до самої трави, сріблятої від роси, бо вже плоди притягали їх, за законом Ньютона, донизу. Груші виглядали надісь пірамідами, шотливо ковали грушки в листі. Слони теж вилы маскували кульки серед гілля.

Прийменник

1. Загадки

Вігадайте загадки, знайдіть прийменники.
 1. Із-під сідка, із-під крутої провалиться муриво та й до моря здряд, череві лопи по ярку.
 2. Висні мени, білий, на шевцях пораски, у волі мочило, по трави валик, сімю повною з вашого воїни, другу позовину – на плечі малши.
 3. Із-за тебе я бачу світ, із-за тебе я бачу тебе, уяви тебе, з крою моя теча.
 4. Із заски щайбів я змлю, а череві хату на переконні я вилка.
 5. Стоїть варія серед села, розпущена гілля у колесо подір'я.

2. Інтерактивний редактор

Відредагувати речення, виправити помилки.

А) Знати по гавтах	В) Пропустив по мурові
По шимі димк	При коази
Добрий по нитурі	Коса по ловаз
По напрямку до лісу	Ходити в школу
Закопи по теривіці	По злізаванню

3. Плування

Визначте, у яких словосполученнях є іменні прийменники, а в яких – повнозначні частини мови і записіть до відповідної колонки таблиці.

Прийменник	Інші частини мови

Кітти навколо хати, біляко другої годни, подивилися навколо, аніало соти, стояли поруч, підійшли біляко, був поруч з ним, сімля кінья столу, шперо коло, шасливий кінья, стоїть край сімля, деловий край, почевий коло свитка

4. Прийменникова настка

Доповніть речення прийменниками

- ... утину ... утомі, ... бури, ... гримі, ... знімові корні зліно вивравсь Дитур старий
- Я їду сама собою і ... шаста, і ... бою, і ... вищої мети.
- Туди сив ... селави й ... зівалася і ... пашиний полоний
- ... дучи, ... гори й туті, ... миколі та стражданю, ... довгого зноччю, ... одну коротку мить спля гарчій полетіти.

Для довідки:

Мед, од, од
В, в, в, в, в, в, в, в
В, в, в, в, в, в, в, в
В, в, в, в, в, в, в, в

5. Перекладач

Перекладіть українською мовою

А) По предловою студенток	Б) Коравля плып по теченню
Притисло по вазу	Робота по виходному диму
По мере того як	Отправити по адресу
Переходити по виснажисту	Знамен по українському з'язку
Фобий по характеру	Сиритися по лесу
Виповинити по залу	Учигель по професии

6. Перевірю себе

Чи вірно записані всі прийменники? Запиши всі слова правильно.

- Із-за лісу, з-за туляку цілих випливає (Т. Шевченко)
- Висні зловонні, як тільки злизи посли, що з'являю до вечора росили в'пони (Ю. Мушкетер)
- З'бозу сімля ружалася колона бішши (Т. Шевченко)
- Дорога біває по між високим трам (Т. Шевченко)
- Сімля біляко кінья-столу, на рузці змачиває (Т. Шевченко)

Словниковий аукціон

Підбери до слів, що позначають колір, їх прикметники-відповідники. Розкрий дужки.

- (темно) червоний (біло) жовтий з рожевим відтінком (сіро) голубий, (сіро) синій (ясно) коричневий (темно) синій (жарко) коричневий
ДОВІДКА ... таракотювий, індиги, баж, електрик, наловий, бордо
- чорний з сірим відтінком, (чорно) сірий земляний, (коричнево) зелений (світло) рудий сірий з домашньою іншого кольору, наприклад (червоночато) сірий (коричневий, (темно) жовтий (темно) коричневий
ДОВІДКА : бурий, брунатний, чалий, буланый, жакі, маренго.

Від добрих сусідів

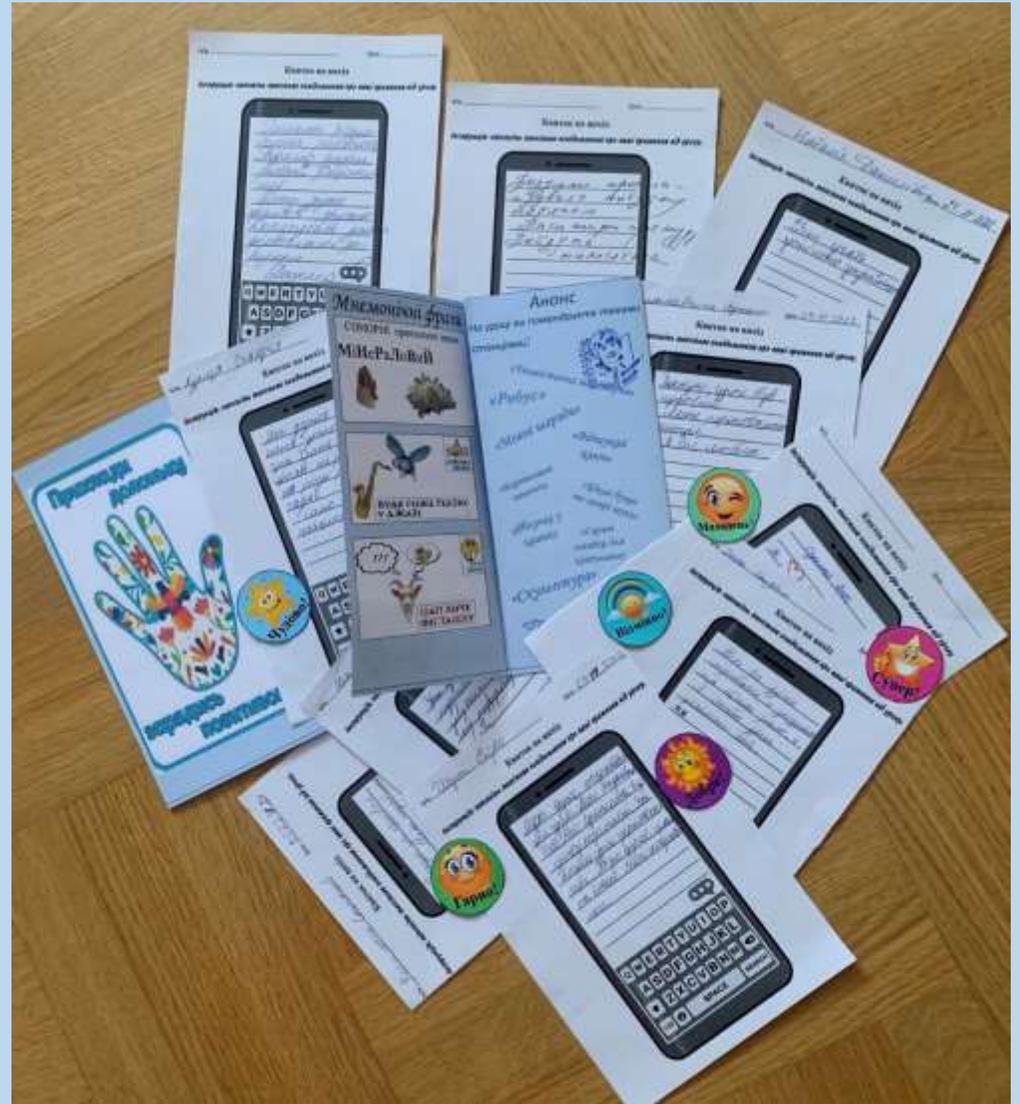
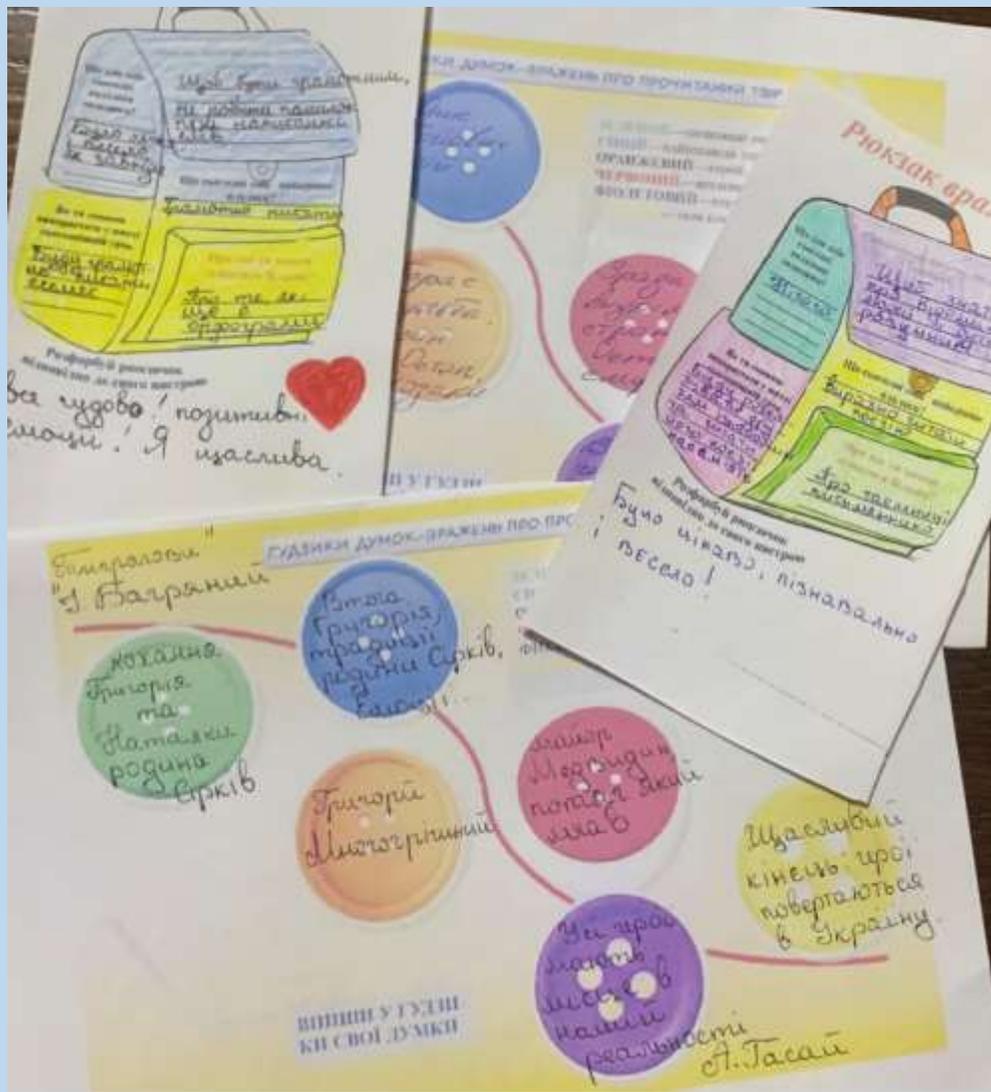
На чистий аркуш переписати текст, але на місці всіх вичерених орфограм поставити три крапки.

- Повертався додому. Повітря було прозоре і чисте. Жовтогарбчє листя ласкаво шуротіло під ногами. Хлопчики ганяли по асфальту невеликі темно-брунатні, немов лаковані, каштани.
- Сонце освітлювало за обрій. На синьо-голубому тлі неба, мов на голубому полі, лежали колішки біло-золотих маришок. Іх ще не торкнулися далекі промені невидимого сонця.

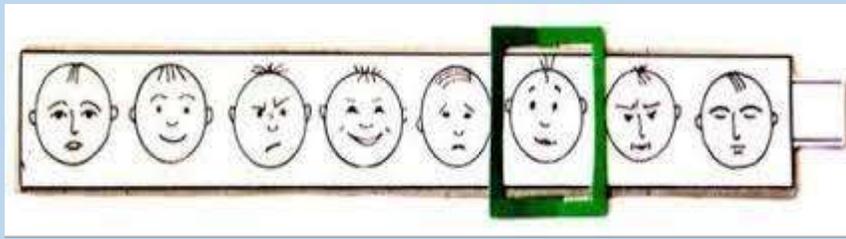
Скульптор

До кожної моделі речення, яка має свою нерозкриті частини мови, підбрати відповідний текст.

- Прийменник іменник дієслово прикметник іменник, прикметник іменник дієслово іменник прикметник іменник
 - Іменник прикметник іменник дієслово прислівник, дієслово іменник дієслово іменник, сполучник прислівник, прислівник іменник,
 - Іменник іменник, прислівник дієслово прикметник іменник, прикметник іменник, сполучник іменник дієслово займенник прикметник іменник, прислівник іменник
- а) Трава зеленим шовком стелиться наверху, колишеться голос птаків у садку, атам, за селом, швіте поле.
 б) Тинь жваві далеко лежала на траві за ровом, а сонце дивилося своїм гарчачим оком під деревом.
 в) На полях шліте зелено-темна коношинна, легенький вітерець колише нини колосистої пшениці.

Рефлексія

Бринить-співає наша мова,
Чарує, тішить і п'янить.
Олександр Олесь

Мова — духовне багатство народу.
Василь Сухомлинський

Мова — втілення думки. Що багата думка, то багатша мова. Любімо її, вивчаймо її, розвиваймо її! Борімося за красу мови, за правильність мови, за доступність мови, за багатство мови...
Максим Рильський

Мова — це наша національна ознака, в мові — наша культура, сутність нашої свідомості.

Іван Огієнко

Нації вмирають не від інфаркту.
Спочатку їм відбирає мову.
Ліна Костенко

Мова — це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків, мова — це ще й музика, мелодика, фарби, буття, сучасна, художня, інтелектуальна і мисленнєва діяльність народу.
Олесь Гончар

Як парость виноградної лози,
Плекайте мову.
Пильно й ненастанно
Політь бур'ян.
Чистіша від слзюзи
Вона хай буде.
Вірно і слухняно
Нехай вона щоразу служить вам,
Хоч і живе своїм живим життям.

Максим Рильський

Рідна мова дається народові Богом,
чужа — людьми, її приносять на вістрі ворожих списів.
В. Захарченко

І возве личимо на диво
І розум наш, і наш язик...

Тарас Шевченко

Мов поганих не існує в світі,
Є лише погані язика.

А. Бортняк

В землі віки лежала мова

І врешті вибилась на світ.

О мово, ночі колискова!

Прийми мій радісний привіт.

Олександр Олесь

Міжнародний

день

рідної мови

учні 8-В класу

вчитель Яшкін Р.М.

Тернопільський ліцей №21 – спеціалізована
мистецька школа ім. І.Герети

Нормативні наголоси

На уроках словесності:

вимОга, вірші, загадка, псевдо-
нІм, рукОпис, фОрзац, травестІя,
читАння, вірші, віршовИй, діалОг,
рАзом, довІдник, завДання, серЕди-
на, зАкладка(у книзі), видАння, ви-
рАзний, діалОг, зАставка, каталОг,
листопАд, літОпис, новИй,
пОдруга, пОмИлка, корИс-
но, фАховИй, читАння, урочИстий,
принестИ, псевдонІм, текстовИй,
цАрина, уподОбання, вИпадок, чер-
говИй.

На уроках біології і хімії:

кАмбала, кропивА, Олень,
павИч, осетЕр, слина, нІзд-
ря, щЕлепа, тім'яНИй, па-
рАліч, спІна, кишка, перЕкис, надли-
шок, сЕча, слина, алкогОль, борОдав-
ка, горошИна, соломИнка.

На уроках математики:

одинАдцять, дАно, децимЕтр, добУ-
ток, мілімЕтр, асимет-
рія, цЕнтер, стовід-
сОтковий, ознаХа, дро-
бовИй, багаторазОвий,
ваЖи(у множині), вИтрата, відвез-
тИ, дЕциця, добовИй, доЕмат, закін-
чИти, одноразОвий, порядкОвий,
промІжок.

На уроках географії:

руслО, рівнИна, течія, жерлО, чор-
нозем, шляхопровІд, фе-
номен, рівнИна, посере-
дині, пОзначка, перЕ-
пис, металургія, мерЕ-
жа, мАркетинг, коЛія, індустрія,
глибоко, вантажІвка, бурштино-
вий, болотИстий, агрономія, дро-

На уроках історії:

отАман, стАтуя, хоругвА,
визвОльний, данИна, ере-
тИк, літОпис, літопИсний,
тризуб, рИнковий, бюлетЕнь, цін-
ниК, визвОльний, дичАвіти, екс-
пЕрт, заіржАвіти, закінчИти, зда-
лека, зубожіння, обрАння, українсь-
кий.

На уроках трудового

навчання:

вишИваний, граблІ, жалюзІ, зАкрут-
ка, зАпонка, корИсний, крОїти, кулі-
нарія, курятина, лАте, лЮстро, мі-
лімЕтр, напІї, оптОвий, пЕкарський,
піцЕрія, причІп, рЕ-
мінь, рЕшето, рОзпір-
ка, свЕрдло, фартУх,
щИпці, шовкОвий, цін-
ниК, фОльга.

«Гарячий
кубик»

Твір-опис процесу праці

Вже сонечко в море сіда;
 У тихому морі _____;
 Прозора, глибока вода,
 Немов оксамит, _____.
 На хвилях зелених тремтять
 Червоної іскри _____
 І ясным огнем миготять,
 Мов блискавка з темної тучі.

ДоміНУШка
 «Рідна мова в рідній школі»

5-В

Виступіть у ролі захисника Лиса Микити на суді, складіть по 3-4 пункти своєї промови

- Лис Микита сміливий, товариський, допомагав друзям на полюванні, застерігав їх від небезпеки.
- Не розгубився в складній ситуації, шукав і знайшов вихід.
- Не зловживав владою, ділився з іншими, брав собі лише стільки, скільки міг спожити.

Музично-хореографічні фізкультхвилинки

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

Лівим ліктем пишемо своє ім'я, правим - прізвище, а кінчиком носа – дату свого народження.

Руслана Яшкін

📌 Руслана Яшкін

Сога Ростик

Костя Степанів

Ннора

ФОТОКОНКУРС «Я- літературний герой»

Мілян
Анастасія

Казка Морозко

Гривок
Віолетта

В ролях: Мотрі та
Мелашки

Іван Негуй-Зевницький
"Кардашева сім'я"

МУЗИКА ДМИТРО

Василь Герасим'юк
"Чоловічий танець"

Гривок Віолетта

В ролі:
Ганнусі

Панас Мирний
«Хіба режуть воли, як ясла повні?»

У ролі Чіпки: Бас Богдан
Фотограф: Горват Марта
Костюмер-відавіст:
Соболєвська Вікторія

Франкевич Роман
Петрик Ірина

У ролях:
Павлуся та матері

Олекса
Стороженко
«Скарб»

Мистецька галерея у форматі косплею

Ігор Герета